

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 39

BUENOS AIRES

2. oktobra 1986

Naš kulturni prostor

Verjetno ni Slovenca, ki si ne bi želel, da bi bili vsi rojaki, kjerko li žive, lahko med seboj povezani in to vsaj po kulturnih, če že ne morejo biti zaenkrat tudi po gospodarskih in političnih vezeh.

Zadnje čase pa je celo komunistična vlada v Sloveniji pričela posvetiti vedno večjo pozornost „enotnemu slovenskemu kulturnemu prostoru“ in pri tem trkati na narodno zavest.

Ko se ne bi komunisti od nekdaj posluževali narodnih čustev, kadar jim ne gre vse po sreči, bi lahko gledali v takem poudarjanju slovenske kulturne enotnosti, korak iz marksističnega, anacionalnega totalitarizma. Po doživetih izkušnjah pa je prav, da si ob tem zastavimo nekaj vprašanj.

— Ali je v današnjih razmerah slovenski kulturni prostor res svobodno enoten, to je prost vseh umetnih pregrad, odprt vsem vetrovom in vsem doprinosom, od koderkoli prihajajo in kamorkoli gred?

— Ali je mogoče govoriti o svobodi v slovenskem kulturnem prostoru, če na primer zamejstvo in združenje bereta vse, kar izide kjerko li v slovenskem svetu, medtem ko Socialistična republika Slovenija, dovoli vstop le tistim slovenskim knjigam in revijam, ki se partiji ne zde nevarne?

— Ali ni morda večja svoboda pisana v današnji Sloveniji le znak, da gre za trenutno „liberalizacijo, ne pa za demokratizacijo družbe“ kot pravilno sluti Niko Grafenauer?

— Ali smemo prezreti, „da nima jo državljan... (v Jugoslaviji) nobenega jamstva, da se stvari jutri ne morejo spremeniti na slabše, kajti aparatu, ki... vlada, je zgrajen tako, da je treba samo pritisniti na gumb in vse liberalne svoboščine se v hipu sesujejo...“ kakor trezno presoja domače razmere Dimitrij Rupe? (Telex 10. 7. 86)

— Ali bo pojem takega kulturne-

ga prostora kaj več kot le gola želja slovenskih rodojubov, dokler ne bo mogel v njem slovenski zgodovinar svobodno raziskovati tako po arhivih kakor po grobiščih, v katerih so izginili politični nasprotniki sedanjih oblastnikov med revolucijo in po njej?

— Ali se ne zgodi lahko, da bi v okviru tako pojmovanega kulturnega sodelovanja „vseh Slovencev“, nekateri zdomci „smeli“ hoditi v domovino kulturno nastopat, vendar pod peterokratnim simbolom totalitarnega sistema in pod pogojem, da ne bodo počastili spomina svojih rajnih, ki so bili žrtev komunistične revolucije in katere ljubljanski pobudniki „enotnega kulturnega prostora“ še vedno krivično blatijo s psovko „izdajalcu“?

Skratka, medtem ko si želimo, da se uresniči ideal skupnega slovenskega kulturnega prostora, si bodimo na jasnom, če drugi pojmujejo ta prostor v okviru partijskega političnega monopolja ali v širokih obzirjih demokratične svobode.

Kdor pa misli, da kultura lahko ostaja svobodna brez zagotovila političnega pluralizma, je v najboljšem primeru lahko veren, kakor nam morejo pritrdiri vsi, ki so nasedi in nekoč Stalinovi NEP, ali Kardeljevi OF ali Ortegovemu sandinizmu.

Slovenstvo in svoboda sta neločljivi vrednoti in le tesno povezani bosta rodili „skupni slovenski kulturni prostor“ — to je „Slovenijo brez meja“.

Dokler pa slovenska republika še ni dosegla notranje prostosti, moramo ustvarjati in krepliti „Slovenijo brez meja“ svobodoljubni Slovenci na Primorskem, na Koroškem in v združenju ob rastočem sodevanju tistih pogumnih posameznikov, ki znajo v Socialistični republiki Sloveniji misliti in živeti svobodno kljub totalitarnemu režimu.

Marko Kremžar

Žalostna priča težkih dni

Glinje (nemško Glinach) so majhna vas ob južnem bregu Drave, kmaj 3 km oddaljena od Borovljaj v vzhodni smeri. Vas je sedež istoimenske župnije (okrog 1000 duš), ki pa danes nima več svojega duhovnika in jo upravlja župnik iz Šmarjeti v Rožu. Na tamkajšnjem pokopališču je lani skupina naših ljudi obiskala grob 16 beguncev iz Slovenije, ki so jih partizani umorili 13. maja 1945 nad naseljem Otrovcem, ki

partizani ponoči 13. maja 1945 prideljali v Otrovcu s kamionom skupino 16 ujetnikov in jih odvleklj v bližnji smrekov gozdček nad vasio, ki je tedaj štela samo 5 hiš. K najblžnjemu sosedu so prišli po vrv in kopalno orodje. Nekaj časa pozneje so se odpeljali z istim kamionom, a brez ujetnikov.

Po tem dogodku so krožile med ljudmi v okolici gorovice, da je v gozdu nad Otrovcem slabo zasut grob

z žico zvezane roke.

Tisto noč v Otrovcu ni bilo slišati strelov. Partizanski šofer je v kamionu, ki je stal na cesti, ves čas puštil glasno teči motor, ki naj bi preglasil smrtne krike žrtev v bližini. Po vsej verjetnosti so partizani umorili vse žrtve s tem, da so jih obešali. Ljudje v okolici vedo povedati, da so si žrtve pred usmrtiljivo morale same izkopati skupni grob.

Župnik Memmer je preskrbel osem krst in vanje so položili po dve žrtvi. Krste so zakopali v skupni grob na pokopališču v Glinjah.

Vprašanje je, kdo in odkod so bile te partizanske žrtve. Po nekaterih znakih bi lahko sklepali, da je bilo med njimi vsaj nekaj gorenjskih domobrancev, ki so se umikali čez Karavanke in pri tem naleteli na partizansko zasedo. Mladoletno dekle je po vsej verjetnosti bežalo v družbi matere ali očeta, ali pa obeh in je tako vse družino našla smrt. Tudi drugi dve ženski sta verjetno bežali skupaj z možmi ali zaročenci.

Pred dobrimi 10 leti je prišel v Glinje starejši mož, ki je pravil, da je iz Tržiča in da je zvedel, da leži njegov sin v skupnem grobu v Glinjah. Ko je stal ob grobu, je silno jokal, potem pa vzel iz žepa stekleničko blagoslovljene vode in grob zafrkaval.

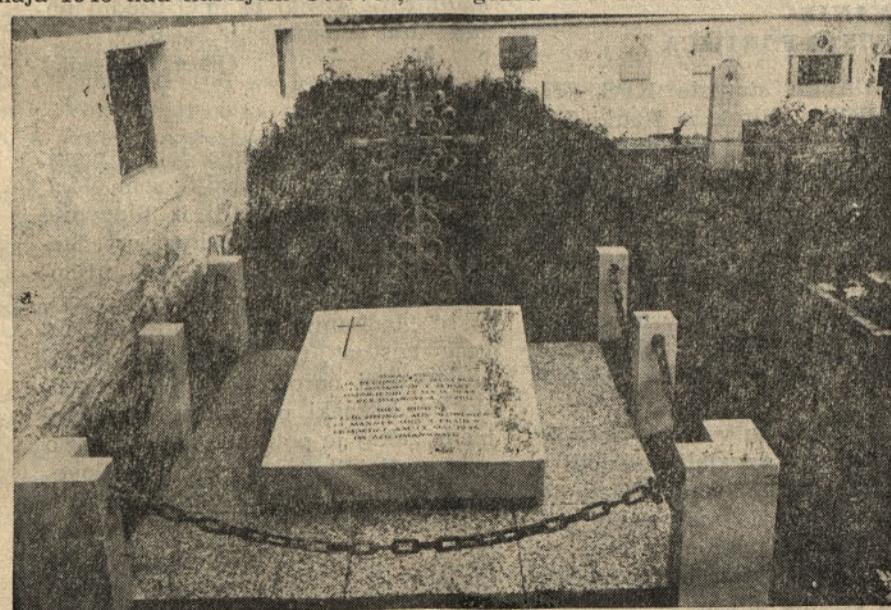
Prosimo vse rojake po svetu, ki jih pot neneš na Koroško, da obiščo ta grob v Glinjah pri Borovljah in položijo nanj šopek cvetja ali prižgejo svečo. To je verjetno edini grob naših ljudi, žrtev iz leta 1945, ki se nahaja na svobodni zemlji in je vsem dostopen. Grob naj bo hkrati simbol za vse grobove po širini Sloveniji, katere sorodniki ne smejajo obiskovati ali pa ne vedo zanje.

Kdor od vas, ki čitate te vrstice, bi kaj vedel ali vsaj domneval, kdo in od kod so bili ti umorjeni rojaki, nato sporoči urendništvu.

se nahaja med Borovljami in Glinjami. Grob so našli popolnoma zanemarjen in s plevelom preraščen, kar jih je strašno prizadelo.

Danes je grob očiščen in urejen in na njem je marmorna plošča, obdana z verižno ograjo. Na njej je vklesan napis: Tukaj počiva 16 beguncev iz Slovenije — 13 moških in 3 ženske — umorjenih 13. maja 1945 v Reichmanovem gozdu. Prav isto pove tudi nemški napis.

Po pričevanju ljudi iz Otrovc, so

partizanskih žrtv, kar je ponovno prišlo na ušesa tedanjemu župniku v Glinjah. Konec oktobra 1946 je hotel priti župnik Arnulf Memmer do jasnosti glede teh govoric. Najel je grobarje in ti so kaj hitro odkrili v grobu 16 trupel, že precej razpadlih. Mrliški pregled je ugotovil med njimi 13 moških, delno v vojaških, delno v civilnih oblekah, in tri ženske žrtve, od katerih je bila ena še mladoletno dekle od 14 do 16 let. Vse žrtve so imele na hrbitu

Draga 1986

Toplo jesensko sonce je omogočilo predavanje na prostem; temačna dvorana itak ne bi mogla sprejeti številnega občinstva. V nedeljo je bil dosežen rekord kakih 300 udeležencev; debate so bile živahne, po deset diskutantov na predavanje. Večina predavanj je trajala po 90 minut, kar je odločno preveč. Prisotnost matične Slovenije izredno velika; ni bilo občutiti nobene bojazni, prevladovali so prisrčni pogovori s političnimi emigrantimi.

Letos so bili samo domovinski predavatelji. Večinoma so govorili zelo svobodno, vendar je bila prisotna neka pogojenost režimskemu političnemu okviru. Bilo je dosti diskutantov iz diaspora, toda to ne odtehta težo predavanja. V 20 letih je Draga dodelila komaj dobrih 10% predavanj diaspori, to je preskromno in ne izpolnjuje ideje in poslanstva Drage. Noben drugačni zorni kot, kot se je opravičeval Sergij Pahor, ne odveže Drage od poslanstva foruma vseh treh Slovenij. Draga je bila letos odprta polkovniku OZNE, sicer „ne-operativcu“, pa niti enemu emigrantu laiku. Posebno prijazen pozdrav S. Pahorja tistim, ki so prišli iz daljne tujine, in božje opravilo, ki je pripadlo Argentincu (Ladislavu Lenčku CM — op. ur.), ne odtehta tega dejstva.

Vsaj tri predavanja in seveda debate so bila letos polna kritike stanja v domovini.

Pravnik, sodnik Franc Miklavčič je podal analizo razvoja katoliške politične stranke v Sloveniji. Nakazal je predvsem stanje v starji Avstriji, ločitev duhov v 1. 1878. Kritično je označil dr. A. Korošca kot nenačelnega protihrvatskega politika, ki je sprejel prvo Jugoslavijo brez vsakih pogojev, ker naj bi mu šlo predvsem za rešitev slovenskih zadrg. Še slabše je označil emigracijo (režimski okvir!), ki da išče krvca v komunizmu in objokuje

z žico zvezane roke.

Nekdo od mojega sorodstva; ne vem ali smo vsi naše rodovine še posebej izpostavljeni genocidu ali ga samo bolj opažamo — tisti moj sorodnik je bil pred leti skoraj tepen, ker je poskušal Bosanca učiti slovenščino. Pa ni bilo to neko prisiljeno učenje, na ulici, pod gesлом „slovenščina moj jezik“, „Slovenija moja dežela“ ali kaj podobnega.

Fantje so hodili v nekakšno poklicno šolo. Nekaj najosnovnejših začetkov so se tamkaj učili tudi slovenščine; med njimi je bil krepak mladenič iz Bosne in ko je hotel brati slovensko besedilo, je črko „l“ na koncu besede izgovarjal kot „l“ in ne kot „u“. Omenjeni moj žlahnik ga je popravil, takrat pa se fant z Bosne razhudi, da že sam vi di kako piše in da njega ne bo nihče zafrkaval.

Menda je moj sorodnik hotel še nekaj ugovarjati, njegov sošolec, ki se ni „pustil zafrkavati“, pa je že vstajal in grozeče rinil vanj. Zato je moj sorodnik utihnil.

Meni se je pa v avgustu 1986 zgodilo tole: V Ljubljani; v trafiki na železniški postaji kupujem časopis Delo, in ker sem ga hotel kupiti še sosedovim, sem zahteval dva časopisa; zato rečem: „dve Deli, prosim!“, prodajalka pa: „šta?“, ponovim: „dve Deli, prosim!“, ona pa: „pa ja vas ne razumjem...“ Počasi mi je postal vse dovolj in vprašam, če

lastno politično univerzo. Ob svoji prireditvi v ječi so peli internacionalo, ječarji in upravniki so na poziv spoštljivo vstali. Poslušalci Drage skoraj niso mogli verjeti taki širokogrudnosti prve Jugoslavije. V debati je imel Apih težko stališče, primerjava OZNE s predvojno Jugoslavijo je strašna. V debati je признаł, da je Prežihov Voranc pozval v imenu KPJ, naj volijo za Avstrijo, ker bo nas komunizem končno itak združil. Gleda uničenja seznamna komunistov na ljubljanski policiji se nagiba bolj mnenju, da tega ni napravil dr. M. Natlačen, ampak dr. Kante. Na vprašanje, ali bi ponovil svojo pismeno izjavo ob prilikah polemike s S. Hribar: „Komunisti smo pripravljali revolucijo. Nasprotniki so to vedeli, oni so se pač uprli in pričakovali svobode od An-gležev,“ je Milan Apih molčal.

dr. Peter Urbanc

Iz raznih časopisov

Objavljamo nekaj izvlečkov iz časopisov: v levicaškem Primorskem dnevniku je (am) napisal počelo 6., 7. in 9. septembra, v Katoliškem glasu pa K. Humar 11. septembra.

O SLOVENSKEM KLERIKALIZMU

Predavatelj dr. Franc Miklavčič, pravnik, bivši član Kocbekove Zarje in partizanski poročnik.

(Program)

Miklavčič naj bi govoril o slovenski Cerkvi med Bogom in cesarjem. Za tem romantičnim naslovom se je skrivalo predavanje o slovenskem klerikalizmu. Ta je še vedno velik bavbav za premnoge ljudi, ki vidijo v političnem udejstvovanju slovenskih katoličanov pod Avstrijo in v prvi Jugoslaviji le sence in napake. Teh je bilo gotovo veliko kot vedno v politiki, bile so pa tudi zasluge in pridobitve. Ker se je dr. Miklavčič v glavnem ustavil le pri sencah, je bil po predavanju deležen številnih kritičnih posegov.

(Kat. glas)

(Nad. na 2. str.)

En narod, ena država, ena kultura

Začetek:
„Tečaj slovenščine“

Nekdo od mojega sorodstva; ne vem ali smo vsi naše rodovine še posebej izpostavljeni genocidu ali ga samo bolj opažamo — tisti moj sorodnik je bil pred leti skoraj tepen, ker je poskušal Bosanca učiti slovenščino. Pa ni bilo to neko prisiljeno učenje, na ulici, pod gesлом „slovenščina moj jezik“, „Slovenija moja dežela“ ali kaj podobnega.

Potem sem jo sicer še enkrat pravil, ona pa doda, da je to sploh ne zanima. Tedaj vprašam, kako lahko tam prodaja, če je ne zanima, kako se kaj reče po slovensko! Končno je obmolčala...

To, da smo; res ne vem, če samo naše familije; izpostavljeni „lekcionjam slovenskega jezika“ od priseljencev iz srbohrvaških področij Jugoslavije, že samo po sebi pove maršikaj. Drugo kar je pri tem že kar značilno, pa je, da človek iz druge republike v Sloveniji, ne bo na ulici nikogar ogovoril v slovenščini. In ko tak človek Slovenec vpraša v srbohrvaščini, mu ustrežljivi moj sonarodnjak lepo odgovarja v njegovem materinem jeziku. Človek, ki je v Sloveniji tuje, je opogumljen in prepričan, „da je ves svet njegov!“

V naslednji fazi njegovega jezikovnega razvoja pa nas že „uči slovenščine...“

(Še ni konec)
Hotimir

V spomin

† JANKO LAVRIN

V 99 letu je umrl Janko Lavrin, svetovno znan profesor ruske literature in modernih književnosti in propagator slovenske književnosti. Umrl je konec avgusta letašnjega leta v mestu Columbus države Ohio v Severni Ameriki.

Rodil se je 10. februarja 1887 v vasi Krupa v Beli krajini. Še pred prvo svetovno vojno je odšel v svet, kjer je kot žurnalista živel najprej v severnih evropskih mestih, pozneje v Londonu, odkoder so ga poslali Angleži med prvo svetovno vojno kot dopisnika v Rusijo na fronto. Leta 1918 se je vrnil v London, kjer se je uveljavil zlasti po svojem znanju ruskega jezika in s svojimi študijami ruskih književnikov, predvsem Gogolja, Puškina, Dostoevskega in Tolstoja, ki so pokazali nov način literarnih podob in so kmalu zaslovali po vsem angleškem jezikovnem prostoru. Prav te študije ruskih klasicov so bile ene prvih prevodov njegovih del, ki jih je pripravil prevajalec Griša Koritnik. Tem ruskim študijam je Lavrin dodal še nove literarne podobe najznamenitejših evropskih sodobnikov, kakor so bili Balzac, Ibsen, Nietzsche in drugi. Tako je Lavrin postal splošnognana osebnost v književnosti in je bil nastavljen za rednega profesorja na Nothigamski univerzi na Angleškem, kar je ostal do svoje upokojitve.

Dobro se je poznal z Galsworthym, ustanoviteljem svetovnih Pen Klubov, in iz tega njegovega poznanja je bil pobudnik za ustanovitev slovenskega Pen kluba v Ljubljani. S sode bovanjem dr. Izidorja Cankarja je dosegel, da Pen klub niso bili ustanovalni po državah, ampak po principu narodnosti. Namesto 25 članov Pen kluba cele Jugoslavije je prišlo tako 25 članov za vsak klub posebej, to je slovenski, hrvaški in srbski, pozneje tudi makedonski. To je ena velikih začetkov pokojnega Lavrina. Lavrinova že na, po poklicu priznana gledališka, je tudi razstavljalna v tem času svoja dela v Ljubljani in sicer v družbi z Baro Rebec, mlado akademsko slikarico.

Začel je seznanjanje svič tudi s slovensko književnostjo ter je prestavil v rušino Ivana Cankarja (Hilja Marije Pomočnice, Hlapcev Jernej), pripravil izbor Prešernove poezije v angleščini, Antologijo slovenske lirike, Zupančiča itd., pozneje tudi jugoslovenske lirike. Ti prevedi so izšli leta 1967 v Državnih založbah Slovenije. Sodeloval je tudi v sestavah in pri informiranju o slovenskem kulturnem življenju v raznih svetovnih enciklopedijah. Kot razgledan in pomemben razširjeval telj slovenskih kulturnih vrednot, predvsem v angleškem kulturnem svetu, je postal član SAZU. Po upokojitvi se je preselil v Severno A-

meriko v Columbus in postal tamkaj vodja slavističnih študij na tamkajšnji univerzi. Pridružil se je tudi tamkajšnjem slovenistom, ki so ga izvolili za častnega člena. V Slovenc Studies, štev. 1985 1/2, ki izhaja v Columbusu, je napisal topel življenjepis pokojnika njegov naslednik na Columbus Univerzi prof. Radu Lenček, in iz tega jemljem našedene podatke.

FRANCE VODNIK

Pred mesecem dni je umrl v Ljubljani prof. France Vodnik, pesnik, literarni in gledališki kritik, eseist. Rodil se je 5. marca 1903 v Podutiku pri Ljubljani in je po dokončani ljudski šoli študiral na klasični gimnaziji v Ljubljani. Po maturiru se je vpisal na juridično fakulteto, pa je po dveh semestrih prestopil na filozofsko fakulteto, slavistični oddelok. Ker po dokončani univerzi ni bil takoj služba, ga je prof. Ivan Prijatelj poslal v Krakow na Poljskem, kjer se je izpolnil v znanju poljskega jezika. Po vrnitvi je bil več let gledališki kritik pri Slovencu, tudi še potem, ko je bil nastavljen za profesorja na I. državni realni gimnaziji, kjer je poučeval slovenščino, in dve leti na Akademiji za glasbo in dramaturgijo. Med vojno je bil interniran v Gonarsu v Italiji.

Kot pesnik je začel priobčevati svoje pesmi v Zora-Luč in v Almanahu katoliškega dijaštvja in je prišel kmalu k Dom in svetu, kjer je postal eden glavnih katoliških ekspresionistov poleg starejšega brata Antona. Še pred letom 1935 je postal tudi sourednik Dom in sveta, poleg Steleta in Koblarja. Bil je predsednik Mladega kluba. Ob prvi krizi Dom in sveta se je pridružil Ložarju in sodeloval v Krogu. Bil je med prvimi pristaši križarskega gibanja, kjer je sodeloval pri Križu na gori z načelnimi članki, in je ostal vedno zvest temu gibanju ter ga razlagal in branil do zadnjega, ko je tudi v Dragi predlanskim nastopil s svojim predavanjem. Kot eno svojih prvih knjig je izdal zbirko pesmi Borivec z Bogom, ki je postala s svojim naslovom ena glavnih gesel križarskega gibanja za duhovni preporod slovenskega naroda. Ko je po vojski postal urednik celjskih Mohorjevih knjig, je v založbi Mohorjeve družbe izdal svoje starejše duhovno borbene eseje, v katerih se je spopadal tudi z Vidmarjevim agresivnim brezboštvo, pa tudi drugimi ovirami duhovnega prerodja, kakor sta jih gledala on in Kocbek. Izdal je svoja predavanja na Akademiji za glasbo, glavno pa se je posvetil prevajanju iz poljske literature. Postal je gotovo najboljši poznavalec poljske sodobne pripovedne književnosti in so znani

Z ŽIVLJENJEM V ARGENTINI

Tone Mizerit

Med političnimi odločtvami, finančnimi škandali in sindikalnimi zapleti je potekel teden, ki je za nam. Če bi morali iz njega po vzeti kak splošni zaključek, bi poudarili, znova kot že večkrat zadnje čase, apatičnost ljudi. Neke vrste otopelost prevladuje med narodom, in občutek nemoči in vdansosti v usodo je zaznati povsod. Volitve so še predaleč, da bi mogle vsaj nekajlik razgibati vzdusje. Drzne napovedi vlade, notranje praskanje strank in puhli boji sindikalistov pa že ne vžgo več ljudi, da bi jih spravili iz otopelosti, ki je naravnna posledica teh let zavoženega položaja.

MALO DEMOKRATI, ŠE MANJ KRISTJANI

Pretekli konec tedna je imela svojo državno konvencijo krščansko demokratska stranka. Slovenski emigracijski je ta stranka še bolj pri srcu, ker večinski del naše skupnosti soglaša s krščanskimi načeli. Treba je priznati ob tem, da govorimo demokrati o dveh strankah; to, kar je bila krščanska demokracija ob prihodu naše emigracije v Argentino, in kar je stranka danes, po skoraj štiridesetih letih.

Nastala je po vzoru „ljudskih strank“ na starem kontinentu, je počasi zapadla naravnemu toku argentinske politike: demagogiji. Drugače kot čilenska in venezuelska stranka, ki sta ohranili svoji politični identiteti, je argentinska krščanska demokracija po padcu peronizma zavrlila res zgodovinsko priložnost, da bi se postavila na čelo razpršenih množic, in je raje igrala na adut trenutnega volilnega uspeha s predsedniško formulo Matera-Suello. Tedaj je zaigrala na vlogo kakega pol milijona peronističnih glasov, in dokončno zavrlila svojo bočnost.

Njegovi prevodi Dambrowske Dnevi in noči ali Žeromskega Predpomlad, Praha in pepel; tudi Sienkiewicza itd. Poleg teh klasičnih del zadnjega pol stoletja bogate poljske književnosti, ki jih navaja Janko Moder v najnovejši Enciklopediji novejših prevajalcev, in katerih število presega številko sto, je izdal tudi prepotrebeni ogromni poljsko-slovenski slovar na 1246 straneh.

Rajnkega so kopokali na draveljskem pokopališču, kjer že počivajo pokojni moderni katoliški pesniki in pisatelji, kot so bili njegov brat Anton, Silvin Sardenko, Ivan Pregelj in drugi. Pokop so vodili škof Lenič, ki je maševal in imel cerkveni govor, pri grobu pa se je poslovil od njega tudi škof Grmič.

td

davanje dr. Draga Ocvirk. To je mlajši slovenski duhovnik in teolog (rojen v Celju leta 1951). Študiral je v Parizu in v Ljubljani. Sedaj je profesor na Katoliškem inštitutu v Parizu; občasno pa predava tudi teologom v Ljubljani. Predmet njegovega predavanja je bil „Blagodenja odvečnosti krščanstva“. Pod tem dvoumnim naslovom je razvил misli o sovjetskem boljševizmu in njegovem nasprotju demokraciji. V sredi stoji krščanstvo s svojo blagovestjo.

(Kat. glas)

Prav v nedeljo se je Draga preverila v ideološko razpravo, ki je postavila na zatočno klop totalitarizem.

Teolog Drago Ocvirk je govoril o blagodajni odvečnosti krščanstva. Bistvo njegovega predavanja pa je bila kritika stalinističnega totalitarizma. Stalinični oz. komunizem privreda do gulaga. Komunistične države so v svoji osnovi nasilne, do kraja represivne, iz ljudi naredijo številke, ki se vključujejo v delovni proces. Kdo misli drugače, je obsojen na gulag. V teh državah ni možno nikakršno svobodno mišljene, človek mora misliti tako, kot misli država. Njegova morala je državna morala, njegovo srce bije, kot to želi vladajoča nomenklatura. Cerkev je seveda v teh državah nekaj odveč, celo preganjana je. Prav zato svinčene kape, ki pokriva dr-

Od tedaj naprej teče zgodovina razkolov, shodov in ponovnih ločitev, katere zadnje dosedanje dejana se je odigralo preteklo nedeljo. Nihajoč med peronistično desniceto intransigentno levico, je argentinska krščanska demokracija prebila zadnjih 25 let, in igrala vloge tako za povratek generala Perona na oblast, kot za dohod prvih dveh komunističnih poslancev v argentinskem parlamentu. Ne prejšnje senatorsko mesto sedaj pobitega vodje iz Santiego del Esteru Francisa Cerra, ne sedanje poslansko mesto Conteja ali Auyera, ne odgovarjajo idealom krščanstva in demokracije, ker so eni in drugi sad političnih zakulisnih spletki.

Sedanja pot pelje v novo ločitev. Večinska struja, vsaj tista, ki ima večino delegatov v državnih konvencijah, se nagiblje na levo. V volilne namene išče stike z obnoviteljskim peronizmom in z intransigenti. Računajo na morebiten razkol v peronizmu in se boje, da bi se levi in desni peronizem združila in nastopila enota na volitvah, ker bi potem oni ostali brez odskočne deske. Kljub temu, tudi v takem primeru, računajo na sporazum z intransigenti, ki danes niso več isto kot pred leti, in jih je postaviti že v precej skrajno levo. Zato so na državnih konvencijah pristaši desnega krila izrabili banalen izgovor potrditve ali zavrnitev delegatov iz province Santiago del Esteru ter zapustili zasedanje.

Bodočnost je nejasna. Možnost novega razkola je pred vratimi. Očividno ta krščanska demokracija, ki je malo demokratična in vedno manj krščanska, stoji na robu prepada svojega dokončnega zatona.

VEDNO DALJSI DOLG

Problem zunanjega dolga, ki je izredno gospodarske in politične narave, je postal eden predmetov sindikalnega boja. Večkrat se je CGT, z Ubaldinjem na čelu, obregnila, ali odločno postavila na stališče plačevanja ali ne plačevanja tega dolga.

Zadnja polemika v tej zvezi je potekala ob prilikah zasedanja svetovne organizacije svobodnih sindikatov, ki je bila te dni v Buenos Airesu. Tam je Ubaldini nenadoma, vprvo predsednika Alfonsina, znova napadel vladu zaradi prevelike poslušnosti tujim finančnim ustanovam v zvezi z državnim dolgom. Odgovor s strani predsednika je bil prav tako oster: sindikati naj stavijo paratne predloge, ne neizvršljive utopije.

In vendar ne eden ne drug nimač čisto prav. Res je nemogoče zadaviti državo s plačevanjem, ki teče v nedogled in za katerega ve-

do vsi, da nikdar ne bo izplačan. O tem je neštetokrat tudi Cerkev že spregovorila. Bolivijski škofovi so postavili trditev, da je zunanjji dolg latinskoameriških držav bistveno nemoralne narave. Nemogoče pa je, po drugi strani, podvzeti enostranski ukrep, ker bi to pomenilo, vsaj v primeru osamljenega koraka katere države, zapisati to državo neizogibnemu poginu.

To je prišlo do izraza tudi na zasedanju omenjene mednarodne sindikalne konference, ko so sindikati razviliti držav postavljali svoje stališča, medtem ko je večina latinskoameriških zastopnikov enostavno zahtevala, naj se dolg ne plača. Debata je tekla tudi o izvedbi stavki. Zlasti italijanski delegat, sindikalist Giorgio Benvenuto, je postavljil stališče, da stavka ne reši nobenega izmed obstoječih problemov. A razložiti bi mu bilo treba, da govor o argentinskih sindikatih in argentinskih vladah, kjer je sporazum zaradi socialnega položaja in političnih nasprotij skoraj nemogoč. In ker življenje suka dejstva, ne želje, se bo to nadaljevalo, še po splošni stavki 9. oktobra naprej.

OGENJ IZKUŠENJ

Argentinski pregovor trdi, da „izkušnja je luč, ki nam sveti, ko nas opeče“. Pa izgleda, da tega domačega izreka ne jemlje preveč resno, celo potem, ko se opečejo. To bi bil primer poneverbe v banki Alas in polom dnevnika Tiempo Argentino.

Poneverba v Banco Alas sega v višino 110 milijonov dolarjev. Celotno tisti, ki se nič ne razumejo na finance, se sprašujejo, kako je mogoče, da nihče v Centralni banki ni postal pozoren na dejstvo, da je drugorazredna banka sukala take izredne fonde v zvezi s subvencijami za izvod. V afero je zapletenih več funkcionarjev, ki si bodo morebiti umili roke, kaj težko pa bo umiti vest. Podobne afere niso nove v Argentini, pa izgleda, da se iz preteklih izkušenj nič ne naučimo, ampak prav nasprotno, izpopolnimo.

Primer dnevnika Tiempo je druga narava. Dnevnik je imel resno smer, celo nekajlik krščansko poobarvan (prejšnji direktor Burzaco je te dni prejel odliko argentinskih škofov), pa so ga zaradi malenčkih finančnih težav prodali radikalni struji koordinadori. Sprememba linije je bila tako ostra, tako vidna in tako surova, da je naklada iz 75.000 izvodov v nekaj mesecih pada na 45.000. Že tako redki oglasi so se bolj zredčili in dnevnik je prišel na boben. V trenutku, ko pišemo te vrstice, se delavstvo bije za bodočo usodo, kajti 520 ljudi je na cesti, in 520 družin brez kruha. Kolikor smo že videli, da strankski dnevniki v Argentini neizhodno propadejo. Tudi koordinadora izgleda, da se je opekla. Jo bo kaj izčilo?

zahtevna šola, ki je oblikovala najvidnejše revolucionarje. Prav v tej šoli pa je Apih videl seme tistega stalinizma, ki naj bi imel usodni potmen tudi v današnjih časih.

(Prim. dnevnik)

KOMENTARJI

Tudi letošnja Draga je za nami. Kolikor sem mogel slediti, sem videl, da so bili predavatelji iz Slovenije zelo zaskrbljeni za prihodnost Slovencev kot naroda. Pri vseh nihovih izvajanjih je bilo to čutiti; bojijo se za „balkanizacijo“, bojijo se „jugoslovenstvo“, tj. stopitve v neki jugoslovenski narod, ki bi pa bil srbski oz. hrvaški po jeziku. Ne razumem, zakaj je potrebno govoriti celo o izginotju Slovencev in to v Sloveniji! Noben narod ne umrje, če sam noče umrijeti. Tudi nas Slovencev ne bo nihče zamoril, če se sami ne bomo zamorili. Naša usoda je v naših rokah in ne v rokah Srbov ali koga drugega.

(Kat. glas)

Posebno poglavje zasluži seveda debata v Dragi. Večina diskutantov je izpovedovala svoj gnev proti totalitarizmu, ki je stisnil v svoj oklep slovenski narod. Diskusija se je vila okoli škofa Rožmana in se ponekod zlila v hvalnice stare Jugoslavije. K diskusiji so se prijavili predvsem starejši ljudje, politični emigranti in seveda tudi diskutanti iz Slovenije.

(Prim. dnevnik)

DRAGA 1986

(Nad s 1. str.)

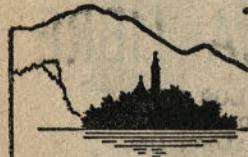
Posebno poglavje je predavatelj namenil škofu Rožmanu. Dejal je, da je škof pričel svojo duhovniško pot kot dober dušni pastir in dober Slovenc, med okupacijo pa je pristal na pozicijo bele garde. Na te pozicije ga je privedel seveda tudi odnos do komunizma. Vsekakor, je podprt predavatelj, Rožmanovega ravnanja ni mogoče opraviti. Tu se je predavatelj vprašal, zakaj še danes slovenski emigranti niso opravili kritične analize teh razdorov in zgrešene politike slovenskega klérikalizma.

(Prim. dnevnik)

MATIČNE DILEME

Naslednji dan v soboto je bilo na vrsti predavanje prof. Predraga Matičevića. Predstavili so ga takole: profesor francoske moderne literatur, ne na univerzi v Zagrebu, sicer pa dober poznavalec slovenske kulture, bleščeč publicist in borec za širino v mednarodnih odnosih in za humanizem „civilne družbe“. Moral bi govoriti o „Matičnih dilemah med narodnostjo in državljanstvom“, in sicer v slovenščini, toda kot dober Hrvat je ves čas prosto govoril v hrvaščini, vendar precej razumljivo, in se oddalil od izbrane teme tako, da

NOVICE IZ SLOVENIJE

25 let Slomškovega doma

GORNJA RADGONA — 24. kmetijsko-živilski sejem prikazuje dosežke in izdelke 1100 razstavljalcev iz Prekmurja, ostale Slovenije ter Jugoslavije in inozemstva. Pomembno mesto je imela razstava živine, ki je najkakovostenjša v Jugoslaviji.

LJUBLJANA — V slovenskih osnovnih šolah so lani zabeležili najslabši učni uspeh v zadnjih šestih letih: 217.455 učencev je lahko napredovalo, 5375 pa jih mora ponavljati razred. Še to zanimivo: lani so skupno podelili v spričevalih 21.595 nezadostnih ocen.

BEOGRAD — Na osebo pride pri de približno 51 kg. mesa (v Argentini nad 100 kg.) na leto, pravijo statistike. V večini razvitih držav porabijo za hrano do 30% zasluka, v Jugoslaviji pa skoro polovico!

LJUBLJANA — Slovenska podjetja — tržiški Peko in trboveljski Rudis poleg drugih so skupaj zgradile v Alžiriji tri tovarne obutve. Nekaj domačinov se je pripravljalo za delo pri Peku in v čevljarski šoli v Kranju. A ne gre vse dobro: tovarne niso dosegle dovoljno producijo, delavci so zapuščali tovarne, nespodobno nagrajevanje produktivnosti itd.

LIPICA — Galerijo Avgusta černigo so odprli v avgustu; umetnik je prispeval 1200 del, sredstva je zagotovila kobilarna. Galerijo je postavil dr. Jure Mikuž, ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani.

VRHNIKA — Hudo neurje tornada je 23. avgusta povzročilo v vrhniški in logaški občini veliko škodo. Veter je dobre pol ure odkrival strehe, rušil zgradbe oz. je poplavljal kleti. Pravijo, da je bilo okoli deset milijard din škode. Okoli Vrhnik je poškodovanih nad 300 hiš, 15 osebnih avtomobilov in vrsta traktorjev.

KOPER — Strašna suša muči slovensko obalo, prebivalci trdijo, da take ni bilo že nad 60 let. Posevki so uničeni skoraj 90%.

LJUBLJANA — Mednarodni simpozij o mikrobični ekologiji je odprt v Cankarjevem domu, kjer se je zbralno nad 800 strokovnjakov. Ta znanost je postala pomembna v zadnjih časih, ker študira soodvisnost mikrobičnih procesov in ekoloških sistemov na Zemlji.

UMRLI SO OD 23. do 28. avgusta 86:

V LJUBLJANI — Minka Božič; Janez Zadnikar; Matevž Mahne; Marija Zemljak; Antonija Curk; Štefaniča Kepa; Anica Martelanc; Slavko Štiblar; Marija Svetina roj. Legat; Radovan

Tavzes; Franc Sever, Marija Hrastar, Maček; Marija Puhar roj. Klun; Vilko Mazi (98), planinski publicist; Leon Pfeifer; Jože Devetak; Marija Zakrajšek; Cveta Dolinar; Franc Avbelj; Adolf Vesel; France Štrumbelj.

V DRUGIH KRAJAH: Martin Kulster, Preska; Jernej Kaplja, Litija; Milan Miška, Koper; Katarina Zalokar roj. Košak, Vir; Albin Lah, Dutovlje; Alojzij Primic, Ilirska Bitrica; Marija Zemljak, Vel. Lašče; Urska Pogorelec, Tržič; Drago Samša Polje; Marija Siroj. Božič, Kranj; Alojzij Cenkel, Ljubno; dr. Marija Erčulj-Strašek, Velenje; Anica in Miro Kavčič, Koper; Pavla Šare roj. Povše; Vrba pri Lukovici; Urska Žulič roj. Skrbina, Oštrelj; Jože Grahor (98); Prem; Cveta Dolinar roj. Nartnik, Dvor pri Polh. Gradec; Avguštin Gorec, Ivančna Gorica; Alojz Košir, Hruščovo; Marko Koblar, Polje; Janez Žgajnar, Krška vas; Marko Obid st. Cerknica; Marija Jeršč roj. Pibernik, Bled; Alojzij Gale, Janče; Slavka Abram, Hrpelje; Alojzij Štergaška, Hrastnik; Anica Grlec roj. Herle, Domžale; Ferdinand Žitnik, Črna vas; Helena Fabjan roj. Čepe, Bled; Jera Maršar roj. Samotorčan, Vrhnika; Janez Celarc, Stična Franc Melhar, Dramlje; Franc Gombač, duhovnik iz Ilir. Bistrica; Marjan Rakovec, Duplje.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvi: V Córdobi sta se rodila v družini Marjanice Grdin in Nestorja Vilatovskyska hčerka Nadja; v družini Matija Grdina in Adrijanse se je rodil sin, ki bo pri krstu dobil ime Matja. Čestitamo!

Krst: V nedeljo, 28. septembra, je bil krščen v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Friderik Andrej Čestnik, sin Jožeta in ge. Andreje roj. Brula. Za bočno sta bila Norbert Simčič in ga. Irene Simčič. Krstil pa je Jože Škerbec. Čestitamo!

Poroča: V soboto, 20. septembra sta med poročno mašo v cerkvi Marije Pomagaj sklenila zakonsko zvezo sourednici našega lišta Gregor Batagelj in prof. Miriam Jereb. Priči sta bila ženinova mati ga. Marjana Batagelj in nevestin oče Janez Jereb. Poročni obred je opravil prof. France Bergant s končevanjem Franceta Cukatija. Čestitamo!

Poročki: Dne 27. septembra sta se poročila v Caserosu inž. Franci Medic in prof. Barbri Petelin. Za priči sta bila ženinova mama ga. Anica Medic in nevestin oče Andrej Petelin. Poročno obred je med sv. mašo, pri kateri je pel „Gallus“, opravil delegat dr. Alojzij Starc.

V župni cerkvi Santa Rita v Boulogne, sta se 26. septembra poročila Emil Sever in gdč. Nora Arigós. Priči sta bila ženinova mati ga. Justi Sever in nevestin oče Orolido Arigós.

Mladim novoporečencem čestitamo!

Kako bi se ti pogovarjal z dvema Argentinkama? Lahko preizkusilsi vse svoje jezikovno znanje, in to v vseh mogočih jezikih. Zase moram reči, da sem bolj len in svojega jezikovnega znanja nisem postavljal na preizkušnjo. Pogovarjal sem se z njima v svojem materinem jeziku. V slovenskem jeziku sem se z njima izvrstno pogovarjal. Spet enkrat dokaz več, da se včasih da s slovensčino priti okrog sveta. Le na Koroškem včasih niti za kakšen vogal ne smeš stopiti, pa te že ne bodo več hoteli razumeti. Obiskali sta me v stanovanju. V desetem nadstropju. Najprej niti nista hoteli izdati, da sta iz Buenos Airesa — mesta iz betona. „Celojev je v primerjavi z Buenos Airesom vas,“ pove Alenka. Lučka pričima. Naslednji dan smo zmenjeni, da se dobimo v Slomškovem domu, da se nekoliko podrobneje pogovorimo. Lučka Požnič in Alenka Magister sta njeni imeni.

Na mizi v vazi namesto rož žitno klasje. Najprej se mi predstavi Alenka Magister. Rayno je končala slovenko študij. Stara je 22 let in je po poklicu profesorica za zemljepis na srednjih šolah. Poučevala sem v slovenski šoli zemljepis Slovenije, pove in takoj dostavi: „Ne verjamame, toda v Argentini imamo slovenske

ljudske šole.“ Ima še eno sestro in štiri brata. Vključuje se v Slovensko katoliško akademsko društvo, v Katoliško akcijo in v Slovensko dekljško akcijo (organizacijo - op. ur.). Njeni starši so iz Slovenije in živijo že 40 let v Argentini, točneje v Buenos Airesu.

Lučka Požnič je nekoliko mlajša od Alenke. Stara je 19 let in je pravkar končala srednjo šolo. Brez Alenke pomoči bi mi nikdar ne uspele zvedeti, da je v uredniškem oddelku mesečnika Mladinski vestnik. (Mladinska vez - n. op.) Tudi ona sodeluje pri Slovenski dekljški organizaciji in pri Katoliški akciji. Dooma ima še eno sestro in brata.

„Največ Slovencev v Argentini je v velikem Buenos Aires (Gran Buenos Aires). Raztreseni smo po različnih okrajih, in se tu združujemo v domove. Teh je sedem in en centralni. Centralni ima naziv Slovenska hiša. V tej hiši imamo tudi cerkev Marije Pomagaj. Vsi ti domovi so bil zgrajen z lastnim denarjem.“

Kaj je v vseh teh domovih, vprašam in nekoliko nevočljivo gledam na toliko streh, stolov in krajev, kjer se Slovenci v Argentini srečujejo. Pri nas na Koroškem bi take domove, sploh v nekaterih obrobnih krajih, zelo potrebovali. „V teh domovih so sestanki, družabna srečanja, kultura, šport in vsako nedeljo tudi maše. Tu se srečujejo Slovenci.“ Pozanimam se za mladinske orga-

V vrsti slovenskih trdnjav v Buenos Airesu Slomškov dom v Ramos Mejiji letos praznuje svoj srebrni jubilej 25 let je že preteklo, kar se je sreča zatekla pod varstvo velikega Slovenca, škofa A. M. Slomška, da jo varuje in vodi po težki poti zvezobe slovenstvu in Bogu.

Zato je bilo prav, da je letoski jubilej postavila skupnost pod okrilje tega našega škofa. Geslo dneva je bilo vzeto iz Slomškovega rekova: LJUBIMO SVOJ ROD — SPOŠTUJ MO SVOJ JEZIK.

Vse slavje je bilo razdeljeno na dva dela: Prvi dan, v soboto, 20. septembra zvečer, je bil posvečen glasbi. Na ramoškem odru smo imeli priliko slišati tri mlade slovenske zbrane, najprej vsakega posebej, nato skupno. Zbrane je pozdravil Marjan Loboda, ki je večer povezoval.

Najprej je nastopal mladinski pevski zbor iz San Justa, ki ga vodi Andrej Selan. Mladi glasovi, polni zvonzonosti in navdušenja, pa pod trdo in varno roko dirigenta, so zapele več pesmi: Savin Kaj vpraša me zdaj; Adamitevno V gozdu, Ipavčevu Naše gore, Foersterjevo Planinsko ter Potrkan ples M. Hubada. Poleg teh pa še črnsko duhovno I couldn't hear nobody pray, Gallusovo Preparete in tukajšnjo Molinero Francisca Lambruschinija. Solista sta bila Stanko Jelen in Nežka Marškovič.

Po burnem aplazu je nastopal drug zbor, tudi mladinski, iz domačega Doma, pod vodstvom lic. Tineeta Selana. Ti so tudi zapele z vso uglašenostjo in lepoto naslednje pesmi: Adamitevno Kaj pa fantič dela, Venturinijevu Nocu pa, oh noču; Schwabovo Kmetiško pesem in Kramolčevu Pustna ter Pod lipo. Od tujih pa narodno mehiško Las Mañanitas, črnsko duhovno I'm going to sing. Solisti so bili Bogdan Magister, Vera Beltram in Rozka Snoj.

Tudi te je polna dvorana občinstva navdušeno pohvalila s ploskanjem.

Kot tretji zbor pa je bila zanimivost: Iz Mendoze so prišli kot dragi gostje tamkajšnji pevski zbor, ki ga vodi lic. Marko Bajuk. Tega zobraže dolgo nismo imeli priliko slišati, zato smo poslušali z zanimanjem njih izvajanje.

Spored je bil sledič: Sattner Opomin k petju; Hribar Hišica očetova; B. Ipavec Slovenska dežela; Aribar Mlatič; Tome Od Ribnice do Ratitvice; Gröbning V tujini; Foerster Pevec; Kramolč Zdravica Slovencev; seveda pa so zapeli še vrsto pesmi, ki jih je uglasbil njih početnik ravn. Marko Bajuk: Meglica, Žalost (za ženski zbor) in Ej, zato.

nizacije. Naštejeta mi Slovensko dekljško zvezo (SDO) in Slovensko fantovsko zvezo (SFZ). To sta centralni mladinski organizaciji. „Vi na Koroškem nimate mladinske organizacije, ki bi vas povezovala. Pri vasi so ideološke delitve. Pri nas jih ni.“ Tudi študenti se združujejo v Srednješolskem tečaju, ki se sestaja vsakih štirinajst dni. Koliko študentov se tu združuje, me zanima. Alenka odgovarja, da jih ni toliko. Eni imajo šolo, drugim pa se ne ljubi.

Zanima me, kako je z mladino, če še obvlada slovenski jezik. „Dosejše. Večina še zna slovensko. To je razvidno tudi pri centralnem mladinskem dnevu. Tu je pogovorni jezik skoraj popolnoma slovenski.“

Po pripovedovanju Alenke in Lučke mora biti kulturno življenje Slovencev v Argentini precej razgibano. Slovenci v Argentini imajo slovensko gledališče, imajo lastne reziserje. Vsako leto se zvrsti nekaj iger in več proslav. O številnih kulturnih prireditvah na tem mestu ne bom pisal.

Vprašam po listih, ki jih izdajajo Slovenci v Argentini. Začneta naštevati, naposled pa to opustita. Ne želite, da bi kakšen list pozabil. Okrog deset jih je, naštejem tako bližno. Nekateri so znani tudi pri nas.

Ugotavljam, da imajo v Argentini tudi slovensko vas. Tako pride pravek. „To je le naselje, kjer so se naselili Slovenci. Ker je tu naseljenih največ Slovencev skupaj, imenujemo to naselje „Slovenska vas“. Slovenec v osemmilionskem mestu Buenos Airesa! Kaj si kot Slovenec v

Tudi njim so se hvaležni poslušalci zahvalili z velikim aplavzom, saj so nas vse zadovoljili in pokazali, kaj lahko pripravijo, čeprav jih je malo v Mendozi. Tudi dirigentu vso pohvalo za trud pri delu in za naš užitek ob poslušanju.

Končno je nastopal še težko pričakovani trenutek, ko so stopili vse trije zbori skupaj na oder. Že dolgo nismo slišali kaj takega.

Pod vodstvom lic. Marka Bajuka iz Mendoze so imenovani zbori zapele skupaj Fleišmanovo Triglav, ki v tako močni zasedbi vedno zadoni mogočno ter Premrlovo Slovansko pesem, ki je tako vžgala, da so jo moralni ponoviti.

Posebno moramo pohvaliti dirigenta Bajuka, ki smo ga sedaj prvič spoznali pri „delu“, da obvlada zbor z lahkoto in natančnostjo, obenem pa tudi resnostjo in pri tem doseže velik uspeh.

S tem je bila predvečerna prosлавa obletnice zaključena.

NEDELJSKA PROSLAVA

Naslednji dan, 21. septembra, se je že dopoldan zbrašlo veliko okoliščenov, pa tudi od drugod, na začetek praznovanja. Najprej sta dvignila na drog argentinsko in slovensko zavetnika Doma A. M. Slomška, ki ga je izdelal mojster Jože Žerovnik; ob botrovjanju ge. Potočnikove v Nermana Zupana ga je blagoslovil krajevni župnik Jože Škerbec.

Sledila je slavnostna maša, ki jo je vodil delegat dr. Alojzij Starc s somaševanjem župnika J. Škerbeca, gosta iz Ljubljane župnika Janeza Riharja in novomašnika Toneta Bidovca, ki je izšel iz te srečenja. Pri pridi se je dr. Starc spomnil predvsem pokojnih, ki so toliko pripomogli pri postavitvi Doma, predvsem duhovnika J. Kalana, Hermana Zupana st. in Janeza Brule.

Po maši je veliko gostov ostalo na skupnem kosilu in v pogovoru počakalo na popoldansko proslavu. Že pred peto uro popoldan so se pričeli zbirati gostje, ki so popolnoma napolnili gornjo dvorano.

Proslava se je pričela s slavnostnim govorom. Naprosen je bil zanj prvi predsednik Doma J. Brula, a je žal prezgodaj umrl, vendar mu je bil Dom tako pri srcu, da je že pred mesecem imel ves govor napisan. Zdaj ga je prebral lic. Marjan Schiffrer, in ga skrajšanega objavljamo.

Zatem se je Marjan Loboda zahvalil vsem bivšim predsednikom Doma, ki jim je v priznanje sedanji predsednik Tomazin izročil lep relief škofa Slomška, delo akad. kip. Franceta Ahčina. Vsem tem javnim delavcem so tudi navzoči zahvalili z mogočnim aplavzom.

Nato je pozdravil še vse zbrane predstavnike mendoških Slovencev popredsednik Društva Slovencev v Mendozi Stane Grebenc, nato pa še predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj. Oba pozdrava sta izzvenela bodilno in optimistično, v zahvalo za preteklo delo in upanje v bodoče.

Sledil je odrski prizor Pastirček s Sloma na besedilo škofa Slomška, ki je bil posvečen slovenski besedi. Režiral in pripravil ga je Franci Holloman s sodelovanjem predvsem osnovnošolske mladine. Prikazana je bila Slomškova življenska pot in njegov pouk slovenskemu ljudstvu, naj ohrani in ljubi svoj materin jezik, kar moramo tudi mi vzeti za vodilo. Nastopali so: Jure Vombergar, Ivan Vombergar, Tončka Trobec, Ivan Fajfar, Francka Javoršek, Nejko Štefe, Klavdij Selan, Gabrijela Tomazin, Tatjana Wilempart, Klavdija Malovrh, Lojze Lavrič ml., Alenka Smole, Marcel Brula, Andrej Rode, Andrej Bohinc, Matjaž Čeč, Ivan Hrovat, Simon Vrečar, Olga Bohinc, Ana Marija Lavrič, Nežka Štefe, Mojca Vombergar in Vlado Selan. Sodelovala je tudi pevska skupina višjih razredov Slomškove šole.

Mogočno sceno sta izdelala Stane Snoj in Tone Kržišnik s pomagači, šepetalka je bila Lučka Vombergar, luči pa je upravljal Franci Wilenpart.

Prijetno in zanimivo igranje, recitariranje Slomškovega pesmi in naukov, lepo znanje slovenščine naših mladi

MALI OGLASI

ADVOKATI

dr. Franc Knave — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - pond., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arch. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

arch. Marija Bavec — Belgrano 123 - 17. nad. "5" - R. Mejia - Tel. 654-2461; pond., sreda, petek od 17 do 19.

arch. Andrej J. Horvat — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopij, predelave, opreme in dekoracije. Curupati 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

OBRTNIKI

Modno krojaštvo — Tone Bidovec - nove oblike v popravila starih - Av. de Mayo 2416 - Ramos Mejia - Tel. 651-1242.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

ZDRAVNIKI

dr. Marija Grzetič-Auñon — medicina interna - psihijatrija; torek, sreda in četrtek - Instituto Salta, Salta 1570, Mendoza; prositi uro na tel. 231144.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadružna SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od pond. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od pond. do petka od 15. do 19. ure.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Letošnje leto Zedinjenja Slovenija pravičja že 25. otroško počitniško kolonijo, ki bo od 26. decembra 1986 do 11. januarja 1987 v kordobskih hribih. Mislite čimprej na vpis vaših otrok. O vsem potrebnem vas bomo sproti obveščali!

Slovenski dom Carapachay

v nedeljo 19. t. m. po maši in po sestangu Sloge

skupno družinsko kosilo

Prijatelji doma iskreno vabljeni!

FRAN MILČINSKI

Prički brez gnezda

Tako so tudi pri Pirčevih zaspali šolo, še vajenec, ki je bil edini prišel o pravem času v posteljo, se je potuhnil in je vlekel dreto namesto na stolku pod odojo.

Ob desetih se je prva zbudila mojstrica in je bila nekoliko vrtoglavca. „Fej!“ je rekla.

Kmalu za njo se je dvignil mojster. Godel je in kašljal in ko se je za silo oblekel, je šel denar luščiti iz žepov in ga štet. Račun je moral biti neugoden, ker je kakor razkačen ris plamil na ubogega vajenca in ga z rjuhom vred potegnil s postelje na tla in ga vprašal, ali misli kosila počakati v postelji.

Zbudil se je nazadnje še Tonček, trudno je odprl oči, pa se koj spet obrnil na drugo stran in zaspal. In oče čevljari mu ni branili.

Pirčeva je vrela mleko. Hkrati je rezala surov kompir na tanke rezine in jih zlagala na ruto, da si jo obvezje okolibolečega čela. Vzdihnila je: „Ali ni škoda denarja?“

„Eh,“ je zahrkal Pirč, „enkrat in nobenkrat več! Naj mi baba še kdaj pride in me prosi na posodo! V zid naj se zazleti, pa bo videla Bentke!“ In zamrmral je: „Naj me koklja brnec, če je bil denar njen, ki a je vrnila! Tista njen terina je bila tudi sleparja!“

Pirčeva ga je s pogledom opozorila na vajenca: „Tihi boli!“ in mu posta-

Slovenci v Evropi

FRANCIJA

V Parizu so zaključili svojo šolo s proslavo šolskih otrok: prikazali so recitacije in Rdečo kapico pa pravljicno Modro vrtnico. Govoril je msgr. N. Čretnik in se zahvalil starem, ki so vši dobili vrtnice kot dokaz ljubezni, ki povezuje vso skupnost.

OBVESTILA

SOBOTA, 4. oktobra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. Naš dom San Justo — slavnostna večerja ob praznovanju Petih jubilejov ob 21. uri.

V Slovenski vasi igra „Vse narobe v mestu Petpedi“ ob 20. uri.

NEDELJA, 5. oktobra:

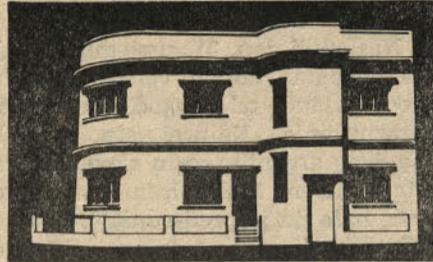
XIX. Pristavski dan in XVII. Mla-

5. OKTOBRA NA PRISTAVI

XIX. Pristavski in XVII. Mladinski dan

- Ob 8.00: začetek tekmovanja
 - Ob 11.00: koncelebrirana sv. maša
 - Ob 12.00: OB 80-LETNICI SMRTI SIMONA GREGORČIČA (pevsko recitacijski program v dvorani)
 - Ob 13.00: kosilo
 - Ob 17.00: KULTURNI DEL MLADINSKEGA DNE
- Po sporednu prosta zabava. — igra "MAGNUM"

SLOGA RASTE IN SE KREPI!

VSEM ČLANOM SLOGE SPOROČAMO, DA JE 25. 9. 1986 MUTUAL SLOGA KUPILA PRITLIJE STAVBE NA VOGALU ULIC BME. MITRE IN MORENO V SREDIŠČU MESTA RAMOS MEJIA, KATEREGA PRVO NADSTROJJE JE ŽE VEČ KOT 20 LET LAST KREDITNE ZADRUGE SLOGA. TAKO SEDAJ SLOGA RESNIČNO STOJI NA SVOJEM! UPRAVNI ODBOR JE IZVRŠIL NAKUP NA OSNOVI ČL. 19 MUTUALOVIH PRAVIL IN BO NA PRVEM OBČNEM ZBORU ČLANSTVU O TEM PODROBNO POROČAL.

SLOGA JE S TEM NAREDILA SPET VAŽEN KORAK NAPREJ. ZA ČLANE IN VLAGATELJA PA TO POVEČANJE SLOGINEGA PREMOŽENJA POMENI ŠE VEČJO GARANCIJO ZA NJIHOVE NALOŽBE. VSEJ NAŠI VELIKI DRUŽINI JE TA NAPREDEK V VESELJE IN PONOS, PA TUDI EN DOKAZ VEČ, DA

V SLOGI JE MOČ!

PROSLAVA 30-LETNICE „NAŠEGA DOMA“

Nedelja, 12. oktobra 1986, „Naš dom“, San Justo

- Ob 8 ● KOT ŽE 35 LET, SV. MAŠA. Za žive in mrtve člane „Našega doma“ mašuje delegat dr. Alojzij Starc v spremstvu prof. F. Berganta in novomašnika A. Bidovca.
- Ob 9 ● ZAČETEK AKADEMIJE V DVORANI s POZDRAVNIMI BESEDAMI predsednika „Našega doma“, J. Mikliča — SPOMINSKES BESEDE učenke in učiteljice Balantičeve šole, dr. Katice Cukjati — NASTOP MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBORA ob njegovi 15-LETNICI pod vodstvom A. Selana — PETJE ŠOLSKEGA PEVSKEGA ZBORA pod vodstvom A. Mehle.
- Ob 17 ● PRAZNIČNE BESEDE arh. Jureta Vombergarja.
- Ob 17.15 ● VESELOIGRA v režiji Frida Beznika

,,TA VESELI DAN“ ALI „,MATIČEK SE ŽENI“

- Sledi PROSTA ZABAVA ob zvokih orkestra "MAGNUM"

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARË
REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 6 9 5 0 3

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 20.446

Naročnina Slobodne Slovenije za 1. 1986:
Za Argentino ₩ 30 pri pošiljanju po pošti ₩ 32; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

Mladina in može

SLOVENSKEGA DOMA V SAN MARTINU

vabijo vse rojake na

Družinski asado

s prijetnim programom

ZA MATERINSKI DAN

v nedeljo, 19. oktobra ob 12. uri.
Sv. maša bo ob 11. uri.

ČEZ DAN

- JUBILEJNI TURNIR V BALINANJU MED DOMOVIMI OB 25-LETNICI MLADINSKIH ORGANIZACIJ TEKMOVANJE V:
- ODBOJKI in
- NAMIZNEM TENISU

katerekoli strani sta si ga ogledala, vedno je bil enak: namesto pričakovane čistega dobička okroglih osem sto kron — optimisti so celo sanjali, da ga bo čez tisoč — je bilo še nekaj desetakov primanjkljaka.

Jeraj je bil ves prepaden. „Kje je denar? Primanjkljaj je izključen! Denar mora kod biti! — To vendar je dambski odsek, ne? — koliko je bilo blaga v vsakem paviljonu, koliko se ga je razpečalo, koliko vrnilo, in to nemara tudi veš, koliko so ti odštete denarja. Saj sem ukazal vse zapisati!“

Gospa Jerajeva je skomizgnila z rameni, zamižala in visoko potegnila obrvi. „Človek nima desetih rok, da bi na vse strani streljal, hkrati pa prejemal denar, ga prešteval, zapisoval in nemara še koljkovane pobotnice delil. Nekaj zaupanja dame vendar zaslužijo. Mar sem slutila, da je tako? Jaz ne morem pomagati. Kar je, to je. Drugič bom vedela — s štirimi pari me ne spravite več zraven!“

Gospod Jeraj je hodil po sobi gor in dol. „To je škandal,“ je rekel, „četrtina ponovra — od kogarkoli! In ti si odgovorna! Ali si — kam dala — kaj denarja?“

Gospa Jerajeva je vzkipela: „Kaj pa misliš?“

„Če si plačala kak račun za veselico, te vprašam.“

„Ne!“ je kratko odgovorila Jerajeva.

„Če ti ne veš, bodo vendarle vedele po posameznih šotorih, koliko so ti znosile denarja,“ je naprej sitnari Jeraj.

Jeraj evi je presedalo to izpovedovanje in njeni odgovori so postajali bolj in bolj ostri. „Kaj bodo vedele, pijke so bile kakor mavre! Lahko so kaj izgubile, kaj vem. Ali se jim je pa zamešalo v žepu!“

„Ne obrekuj, koder ne moreš dokazati!“ jo je z resnim poudarkom sviral Jeraj. — „Kaj naj poročam odboru?“

„Lep predsednik si!“ se je namrdnila gospa. „Ali se tebe kaj tiče? Mar si ti kradel? Mar sem jaz kradla? Nai se le upa kdo in na kaj reče!“

Gospa Jerajeva je mislila, da se ne bodo upali, pa so se!

Zvečer je bila odborova seja. Jeraj je poročal o bilanci veselice. Nič kaj gladko mu ni tekla beseda, tega si je bil sam svest in mu je bilo neprijetno: mislili bodo, da imam slabo vest! Dotaknil se je velikega „moraličnega“ uspeha, ki ga je dosegla veselica, s tem se je društvu vnovič dvignil ugled. Žal, da moraličnemu uspehu ni bil enak denarni! Povedati mora odboru neprizneno vest, da se je veselica končala s primanjkljajem in ta primanjkljaj znaša pet in šestdeset kron šest in trideset vinarjev.

Mučen molk je spremjal njegove besede.

Gospod predsednik je pričakoval viharno začudenje, zdaj pa tak molk! Mar kaj nameravajo? — Pogledal je še enkrat v svoje zapiske in ponovil, da je primanjkljaj pet in šestdeset kron šest in trideset vinarjev.

Spet molk! Le suhi tenor Frtačnik z grivo je pomembno zakašljal „khm“. Gospod predsednik je pričakoval viharno začudenje, zdaj pa tak molk! Mar kaj nameravajo? — Pogledal je še enkrat v svoje zapiske in ponovil, da je primanjkljaj pet in šestdeset kron šest in trideset vinarjev.

(31)

Vedela je, da hodi stara Jera čakat Milana pred šolo, da mu kupuje kruha in česnj in zvezke, pa ni marala nič reči. Pripravljena je bila celo, jo zopet sprejeti v službo — o, gospa Jerajeva je bila dobrega srca! — če bi prišla Jera in se sama ponudila. Saj ji ni bilo hudega, Jeri, v tej službi — ne? In dečka ima tudi rada! In tistih šest

stotih kron zopet spraviti... Gospo Jerajevu je nameřek skrbel končni obračun o veselici. Toliko so govorili o izrednem gmotnem uspehu te veselice, njej pa se je bolj in bolj zdelo, da bo ta uspeh skromen, čuda skromen...

Mož je postjal siten in prigajjal, da se urede računi in odda denar. Ona se je brido pritoževala, da podnačelnic